

Asia: VN/20721/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon pidentämistä koskevasta muutoksesta? (TTL 5 luku)

Lahden kaupunki ja Lahden seudun kuntakokeilu kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa. On hyvin valitettavaa, että näin merkittävän muutoksen kohdalla lausuntojen antamiselle varattiin hyvin lyhyt aika.

Työssäoloehdon täyttämiseksi ehdotetaan nykyisen 26 työssäoloviikon sijaan 12 työssäolokuukautta edeltävän 28 kuukauden aikana. Tämä käytännössä tuplaa ansiopäivärahalle pääsemiseksi vaaditun työjakson keston. Toisin sanoen ansiopäivärahalle on entistä vaikeampi päästä (mm. kausityöntekijät).

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon kertymistä koskevista muutoksista? (TTL 5 luku ja asetusmuutokset)

On hyvä, että palkkatukityö kerryttää edelleen työssäoloehto, vaikkakin vain 75 %:sesti. Vuoden 2025 alusta voimaan tulevat uudistukset ovat rajaamassa palkkatukityön ulos työssäoloehtoon laskettavista työajasta.

Lausuttavaa ansiopäivärahan perusteena olevan palkan määrittelystä? (TTL 6 luku ja asetusmuutokset)

Sinällään ns. euroistaminen on hyvä asia, mutta osa-aika- ja tilapäistyötä tekevän kannalta esitetty uudistus saattaa kääntyä huonoksi uudistukseksi, jos työtä onkin tarjolla hyvin vähän ja siitä johtuen palkka jää pieneksi.

Lausuttavaa TTL 5 ja 6 luvun muutosten vaikutuksesta työttömyysetuuden maksamisen työvoimapolitiisiin edellytyksiin? (TTL 2 ja 2 a luku sekä 14 luvun 1 c §)

-

Lausuttavaa työttömyysetuuden sovittelun suojaosasta luopumisesta? (TTL 4 luku)

Suojaosuuden poistaminen vaikuttaa todennäköisesti negatiivisesti osa-aikaisen tai lyhytkestoisen työn vastaanottamishalukkuuteen ja näin ollen se vaikuttaa tilapäistyövoiman saatavuutta entisestään monilla toimialoilla. Suojaosan poistaminen ei kannusta osa-aikatyön vastaanottamista - ei ainakaan heti uudistuksen voimaantulon jälkeen.

Lausuttavaa lapsikorotusten poistamisesta? (TTL 6 ja 7 luku)

Lapsikorotusten poistaminen selkeyttää ja yhdenmukaistaa työttömyysetuuden euromääräistä määrittelyä, mutta samalla heikentää lapsiperheiden taloudellista tilannetta. Lapsikorotusten poistaminen on keino saada aikaiseksi säästöjä ja poistaa ns. kannustin loukkuja. Osaltaan tämä saattaa lisätä työllistymistä, mutta sen vaikutusten arviointi on vaikeaa.

Lausuttavaa omavastuuajan pidentämisestä? (TTL 5 ja 7 luku)

Omvastuuajan pidentäminen on ensisijaisesti säästökeino. Omavastuu-aikaa on muutettu useaan kertaan aiemmin.

Lausuttavaa esityksen taloudellisista ja kansalaisvaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

Työssäoloehdon pidentäminen vaikeuttaa työttömien taloudellista tilannetta, koska esim. ansioturvan piiriin vaikeutuu merkittävästi, esim. kausityöntekijöitä. Lapsikorotusten poistaminen vaikeuttaa perheellisten työttömien taloudellista tilannetta. Työttömyysetuuden suojaosuuden poistaminen saattaa aiheuttaa osa-aikatyön vastaanottamisen vähenemistä.

Yhä useampi työtön työnhakija on työmarkkinatuen piirissä mm. työssäoloehdon kiristymisen vuoksi. Tämä osaltaan vaikuttaa kuntatalouteen mm. työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvaessa.

Oletettavasti yhä useampi perheellinen työtön työnhakija hakee työttömyysetuuden lisäksi toimeentulotukea. Tämä lisää myös hallinnollista taakkaa eri viranomaisissa.

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin)? TE-hallinnon henkilöstöä edustavaa tahoa pyydetään arvioimaan vaikutuksia TE-hallinnon henkilöstöön ja sen tehtäviin, erityisesti TTL 14 luku 1 c §:n osalta.

Merkittävin muutos työnantajien kannalta on osa-aikatyötä tekevien rekrytoinnin hankaloituminen entisestään - ainakin joksikin aikaa.

Työttömyysturvan rahoitusvastuun muuttuessa 1.1.2025 lukien uudistus tuo säästöjä mm. lomakorvausten jaksottaminen siirtää myöhemmäs kuntien rahoitusvastuun alkamista, kun työttömyysetuuden maksatuskin alkaa myöhemmin. Samoin omavastuuajan pidennys siirtää 2 päivällä kuntien rahoitusvastuun alkamista. Lapsikorotusten poistaminen ei vaikuta kuntien rahoitusosuuteen.

Muutokset saattavat lisätä toimeentulotukimenoja.

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

-

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

Voimaantulo kannattaisi ajoittaa samaan ajankohtaan, jolloin työttömyysturvajärjestelmän rahoitusvastuitakin muutetaan, eli 1.1.2025. Ehtivätkö työttömyysetuuksien maksajien järjestelmätoimittajat tehdä tarvittavat järjestelmämuutokset. Esitetty muutos ei saa vaarantaa KEHA-keskuksen TE-Digi-hankkeen aikataulua.

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Tulorekisterin osalta on varmistettava, että se kykenee toimittamaan riittävät ja oikeat tiedot työttömyysetuuden määrittelyä varten.

Tuominen Taisto
Lahden kaupunki - Lahden seudun kuntakokeilu, Lahti